

DATUM
2016-01-20
ERT DATUM
2015-11-02

DIARIENR
2015/207-4
ER BETECKNING
U2015/04354/F

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
10333 Stockholm

En rymdstrategi för nytta och tillväxt (SOU 2015:75)

Statskontoret har avgränsat sitt svar på Rymdutredningens förslag till en ny rymdstrategi till vissa frågor som rör styrning och organisering.

För det första bedömer Statskontoret att styrkedjan i strategin bör tydliggöras. Rymdutredningens förslag är en god utgångspunkt, men tydligare kopplingar mellan mål, åtgärder och genomförande skulle bidra till att strategin får bättre genomslag.

För det andra lämnar Statskontoret kommentarer på några aspekter av uppföljning och genomförande. Statskontoret

- tillstyrker att regeringen med viss regelbundenhet bör ge riksdagen en samlad lägesbild
- instämmer i att en tydlig uppföljning är av stor betydelse
- anser att frågan om Rymdstyrelsens mandat och resurser inte är tillräckligt väl belyst
- avstyrker att i instruktionerna till Rymdstyrelsen, Vetenskapsrådet, Vinnova och Formas i likalydande formuleringar uttrycka myndigheternas ansvar att samverka kring svensk rymdverksamhet.

Strategi som verktyg

Statskontoret instämmer i Rymdutredningens bedömning att en effektiv styrning inom rymdverksamheten kräver samordning och helhetssyn. En sammanhållen strategi i linje med det förslag Rymdutredningen lämnar kan vara ett sätt att skapa en större helhetssyn och samordning.

För att en strategi ska vara ett effektivt verktyg bör det finnas en tydlig koppling mellan målen i strategin och de effekter som strategin leda till.¹ Denna koppling kan åskådliggöras genom en styrkedja, som preciserar vilka

¹ Jämför gärna med de förslag Statskontoret har lämnat på hur en handlingsplan bör utformas i rapporten *Analys av den nationella handlingsplanen för arbetsmiljöpolitiken* (2015:2)

resurser, aktiviteter och prestationer som ska leda till att målen i strategin uppnås och vilka effekter som kan förväntas uppstå.

Rymdutredningen lämnar förslag på strategisk inriktning och mål för en rymdstrategi, men också ett antal åtgärder och förslag på genomförande. Statskontoret anser att detta är en god utgångspunkt, men ser samtidigt behov av att tydliggöra hur strategins mål (kapitel 5) relaterar till förslagen på åtgärder (kapitel 6) och genomförande (kapitel 7). Det är till exempel inte tydligt hur Rymdutredningens förslag på strategiska mål under 5.3.1 ska nås. För att dessa mål ska förverkligas är det önskvärt att precisera vilka resurser som behövs för att nå dessa mål, vilka aktiviteter och prestationer som målen bör leda till och ytterst vilka effekter vi kan förvänta oss.

I några fall finns det dock en tydlig koppling mellan mål, åtgärder och genomförande i Rymdutredningens förslag. Ett av målen i den föreslagna strategin är att forskningsfinansiärerna ska samordna stödet till svensk forskning (avsnitt 5.3.3). Det är enkelt att se att detta mål kopplar till de åtgärder (avsnitt 6.4) och förslag till genomförande (7.4.1) som tar sikte på samverkan mellan forskningsfinansiärer. Statskontoret anser att det är önskvärt att på detta sätt koppla åtgärder och genomförande till varje mål för att strategin ska bli ett effektivt verktyg i styrningen av svensk rymdverksamhet.

Rollfördelning vid genomförandet

Vid sidan av den generella kommentaren att åtgärder och genomförande på ett tydligare sätt bör kopplas till strategins mål lämnar Statskontoret också några mer specifika kommentarer kring uppföljning och genomförande (kapitel 7).

Samlad lägesbild till riksdagen

Statskontoret tillstyrker Rymdutredningens förslag att regeringen med viss regelbundenhet bör ge en samlad lägesbild till riksdagen (avsnitt 7.1). Detta kan bidra till en större helhetssyn.

Tydligare uppföljning

Statskontoret instämmer i att en tydlig uppföljning är viktig för strategins genomförande och att en mer formaliserad samverkansgrupp inom Regeringskansliet kan fylla en viktig roll (avsnitt 7.2). Statskontoret anser även

att det kan finnas skäl att redan i detta skede planera för hur och när strategin ska följas upp. I detta sammanhang kan regeringen till exempel överväga om någon aktör bör få i uppdrag att sammanställa relevanta data redan nu som jämförelsepunkt för kommande uppföljning.

Rymdstyrelsens mandat och resurser

Statskontoret bedömer att frågan om ett utökat mandat för Rymdstyrelsen (avsnitt 7.3 och 8.1) inte är tillräckligt belyst. I betänkandet saknas en genomgripande analys av Rymdstyrelsens nuvarande mandat och resurser. Det saknas också en analys som tydliggör

- varför ett utvidgat uppdrag till Rymdstyrelsen är det bästa sättet att uppnå målet om en bättre samordning
- hur Rymdutredningen har landat i beräkningen att Rymdstyrelsen bör växa till dubbel storlek
- vilka följder det skulle få att omfördela medel från Rymdstyrelsens verksamhetsanslag till dess förvaltningsanslag.

Myndigheternas ansvar för att samverka kring svensk rymdverksamhet

Statskontoret avstyrker Rymdutredningens förslag att i instruktionerna till Rymdstyrelsen, Vetenskapsrådet, Vinnova och Formas i likalydande formuleringar uttrycka myndigheternas ansvar att samverka kring svensk rymdverksamhet (avsnitt 7.4.1). Flera av dessa myndigheter har, vilket Rymdutredningen påpekar, redan mer generella förpliktelser i instruktionen att samverka med nationella och internationella aktörer. Dessutom anges i 6 § myndighetsförordningen (2007:515) att myndigheter skall verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet.

Eftersom myndigheterna ifråga redan har förpliktelser att samverka med andra myndigheter ser inte Statskontoret behov av en ytterligare samrådsplikt i myndigheternas instruktioner kring rymdverksamhet. Det finns en risk att en sådan precisering skulle göra styrningen av myndigheterna mindre tydlig, även om avsikten är den motsatta, eftersom en sådan förändring ställer myndigheterna inför frågan om det är viktigare att samverka kring rymdverksamhet än i andra frågor.

Rymdutredningen pekar på att en bättre samverkan kan bidra till att öka rymdverksamhetens nytta. I de fall samverkan inte fungerar tillräckligt väl i dag kan dock myndighetsdialoger vara ett lämpligt tillfälle för regeringen att

påminna myndigheterna om att de ska verka för att ta tillvara de fördelar som kan vinnas genom samarbete med andra myndigheter.

Generaldirektör Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och utredare Love Berggren, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Ingvar Mattson

Love Berggren